

Farsund kommune

Årsberetning 2019

Innhold:

1. Rådmannens kommentarer	3
2. Kommunens økonomiske resultat og stilling.....	5
3. Redegjørelse for vesentlige avvik budsjett / regnskap	11
4. Balansen	16
5. Investeringer	17
6. Likestilling, inkludering og mangfold.....	18
7. Etske retningslinjer	20
8. Interkommunalt samarbeid	21
Lister PPT	21
Lister barnevern	21
9. Internkontroll	24

1. Rådmannens kommentarer

Med utbrudd av Koronavirus i mars 2020 ser vi store utfordringer i den generelle økonomien og kommunesektoren i årene fremover. Etter at årsbudsjett og økonomiplan ble vedtatt for 2020-2023 er vi i en situasjon preget av usikkerhet både for Norge og resten av verden.

Finansmarkedene er preget av stor uroen og land etter land stenger grensene og setter i gang krisetiltak.

Norske kommuner står overfor store utfordringer i tiden som kommer. Mange smittede og mange i karantene bidrar både til at det blir vanskeligere å levere gode tjenester, og til økte utgifter for kommunene. – Utbruddet av koronaviruset setter mange kommuner på prøve. For at kommunene skal være best mulig rustet til å møte utfordringene de står overfor, har Stortinget enstemmig bevilget 250 millioner kroner mer til kommunene i 2020

Stortinget fattet også flere anmodningsvedtak som har betydning for kommunenes økonomi:

- *«Stortinget ber regjeringen om å kompensere kommunene og fylkeskommunene for urimelige virkninger av skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med håndteringen av smittesituasjonen og endret økonomisk utvikling siden vedtatt statsbudsjett.»*

Dette er viktige og positive signaler fra Stortinget om å sikre at kommuneøkonomien, og kompensere for inntektsbortfall og utgiftsøkninger som følge av Korona-pandemien, i alle fall et godt stykke på vei.

- *«Stortinget ber regjeringen overfor kommunene bidra til at kritiske tjenester, som apparatet for særlig utsatte barn og unge, avlastningstiltak for familier med stor omsorgsbelastning, barnevernet og krisesentrene sikres forsvarlig drift, og fremme eventuelle bevilgningsforslag som er nødvendig for å sikre dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020.»*
- *«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en midlertidig nedsettelse av arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng for en termin, tilsvarende to måneder. Ved kompensasjon får virkningene av korona-pandemien for offentlig sektor tas det hensyn til verdien av differensiert arbeidsgiveravgift.»*

For Farsunds del må vi forvente større utgifter i en periode og noe kommer til å bli dekket inn med økte inntekter fra staten i ulike tiltakspakker og reviderte budsjetter. Foreløpig er det vanskelig å vite sikkert hva koronaviruset vil bety for kommunens økonomi. Lavere aktivitet i økonomien generelt vil føre til lavere skatteinntekter, men det går ofte litt tid før dette slår inn kommunenes budsjetter. Kommunen må derfor foreløpig forholde seg til skatteanslagene som er laget for 2020.

Flere bransjer vil tape inntekter en periode. Det kan føre til økonomisk nedtur og arbeidsledighet. Kommunene må derfor være forberedt på at blant annet utgiftene til sosialhjelp kan øke, men det tar ofte litt tid før dette slår ut på budsjettene.

Årsbudsjett og økonomiplan har forutsatt fortsatt ordinær drift i grunnlagsberegningene og bemanningsplaner. Sitasjonen nå er at skoler og barnehager er stengt. Det er stort press på bemanningen innenfor helsesektoren. Det vil også være større behov for renhold og tiltak for å forebygge smitte. Hvordan denne krevende situasjonen slår ut samlet og i den enkelte sektors driftsrammer vil bli fulgt opp med rapporteringer utover i 2020.

Oppsummert status i regnskap pr 31.12.2019 for kommunen er at Farsund har sine disposisjonsfond i behold og dermed relativt solid økonomi. Det innebærer at vi er rustet til å møte tøffe tak fremover.

Driftsregnskap 2019 viser et netto driftsresultat på 3,3 Mill. Det innebærer at 0,4 % av driftsinntektene kan avsettes til fremtidig drift eller egenfinansiering av investeringer.

Det var budsjettert med bruk av 10,3 Mill fra det sentrale disposisjonsfondet og 1,8 mill. fra virksomhetsfond for å komme i balanse. Etter bruk av disposisjonsfond med til sammen 13,5 mill. viser regnskapet et overskudd (mindreforbruk) på 14,2 Mill, som er 14,2 Mill bedre enn budsjettert. Uten bruk av de 10,3 mill. fra disposisjonsfond som ble vedtatt av kommunestyret, ville resultatet vært et overskudd (mindreforbruk) på 3,9 mill.

Regnskapet bekrefter at innsparingsprosjektet igangsatt i 2019 har gitt resultater samtidig som det leveres gode tjenester.

Tre hovedgrunner til det positive resultatet er:

- Høyere statlige overføringer enn budsjettert
- Høyere renteinntekter og lavere renteutgifter enn budsjettert
- God økonomistyring av den ordinære driften

Politikere, tillitsvalgte, ansatte og ledere har alle bidratt. Felles virkelighetsoppfatning, evne og vilje til omstilling er nøkkelord for å beskrive det vi i fellesskap har oppnådd. Sammen med et kontinuerlig fokus på styring og kostnadsreduksjoner i enhetene har dette gitt resultater hvor vedtatte driftsrammer i all hovedsak er blitt overholdt.

Farsund 31.03.20

Ståle Kongsvik

Rådmann

2. Kommunens økonomiske resultat og stilling

Driftsregnskapet for 2019 i Farsund kommune er avsluttet med 14,17 mill i mindreforbruk.

Økonomisk oversikt nedenfor viser den økonomiske aktiviteten og gir grunnlag for analyser. For vurdering av resultat mot kommunestyrets vedtatte budsjetttrammer benyttes regnskapsskjema 1A og 1B

Farsund kommune				
Økonomisk oversikt - Drift				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
DRIFTSINNTEKTER				
Brukerbetalinger	-20 219	-20 462	-20 462	-23 246
Andre salgs- og leieinntekter	-85 886	-82 240	-82 240	-83 855
Overføringer med krav til motytelse	-152 729	-133 630	-133 630	-141 552
Rammetilskudd	-297 689	-296 110	-296 110	-286 903
Andre statlige overføringer	-62 909	-42 267	-40 667	-62 800
Andre overføringer	-1 847	-319	-319	-2 169
Inntekts- og formuesskatt	-255 900	-254 200	-244 000	-246 461
Eiendomsskatt	-30 779	-30 600	-39 000	-32 917
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-907 958	-859 827	-856 427	-879 904
DRIFTSUTGIFTER				
Lønnsutgifter	474 741	458 075	460 135	452 439
Sosiale utgifter	118 337	116 326	115 706	100 762
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.	109 727	92 288	90 860	100 956
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.	109 195	118 707	118 907	115 093
Overføringer	67 918	58 467	55 167	59 855
Avskrivninger	47 025	46 503	46 503	43 014
Fordelte utgifter	-10 966	-9 233	-9 233	-10 479
Sum driftsutgifter	915 976	881 132	878 044	861 641
Brutto driftsresultat	8 018	21 305	21 617	-18 263
EKSTERNE FINANSINNTEKTER				
Renteinntekter og utbytte	-18 776	-15 660	-15 660	-16 508
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-50	-20	-20	-77
Sum eksterne finansinntekter	-18 826	-15 680	-15 680	-16 585
EKSTERNE FINANSUTGIFTER				
Renteutgifter og låneomkostninger	21 036	22 090	22 090	17 118
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-8	0	0	1
Avdrag på lån	33 454	32 950	32 950	29 367
Utlån	49	50	50	84
Sum eksterne finansutgifter	54 531	55 090	55 090	46 569
Resultat eksterne finanstransaksjoner	35 705	39 410	39 410	29 984
Motpost avskrivninger	-47 025	-46 503	-46 503	-43 014
Netto driftsresultat	-3 301	14 212	14 524	-31 293
BRUK AV AVSETNINGER				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-14 546	-14 550	0	-6 605
Bruk av disposisjonsfond	-13 463	-12 263	-13 653	-8 545
Bruk av bundne fond	-6 107	-3 254	-3 254	-5 462
Sum bruk av avsetninger	-34 117	-30 067	-16 907	-20 612
AVSETNINGER				
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års r.messige merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	15 163	14 550	0	31 362
Avsatt til bundne fond	8 081	1 305	2 383	5 997
Sum avsetninger	23 244	15 855	2 383	37 359
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-14 175	0	0	-14 546

Regnskapsmessige resultat

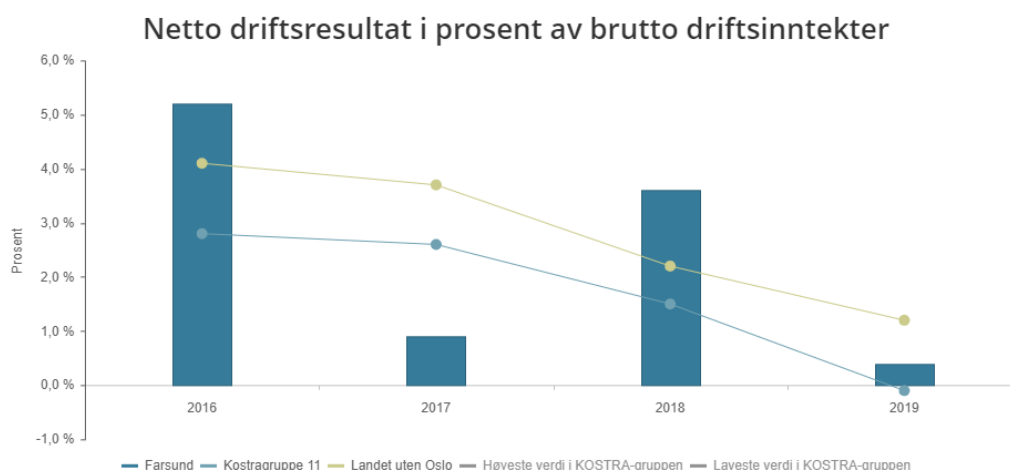
Regnskapet viser et netto driftsresultat på 3,3 Mill. Det innebærer at 0,4 % av driftsinntektene kan avsettes til fremtidig drift eller egenfinansiering av investeringer. Beløpet styrker egenkapital og kan disponeres som buffer mot svingninger i kommende års driftsutfordringer.

Det var budsjettert med bruk av 10,3 Mill fra det sentrale disposisjonsfondet og 1,8 mill. fra virksomhetsfond for å komme i balanse. Etter bruk av disposisjonsfond med til sammen 13,5 mill. viser regnskapet et overskudd (mindreforbruk) på 14,2 Mill, som er 14,2 Mill bedre enn budsjettert. Uten bruk av de 10,3 mill. fra disposisjonsfond som ble vedtatt av kommunestyret, ville resultatet vært et overskudd (mindreforbruk) på 3,9 mill.

Netto driftsresultat

Driftsregnskapet for 2019 viser netto driftsresultat med 0,4 % av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og angir hva som er til disposisjon til avsetninger for senere bruk (fond) og egenfinansiering av investeringer.

Inntil egne måltall er vurdert og ventelig vedtatt i 2020, kan resultat vurderes i tråd med teknisk Beregningsutvalgs (TBU) anbefalte størrelse på netto driftsresultat med 1,75 %.

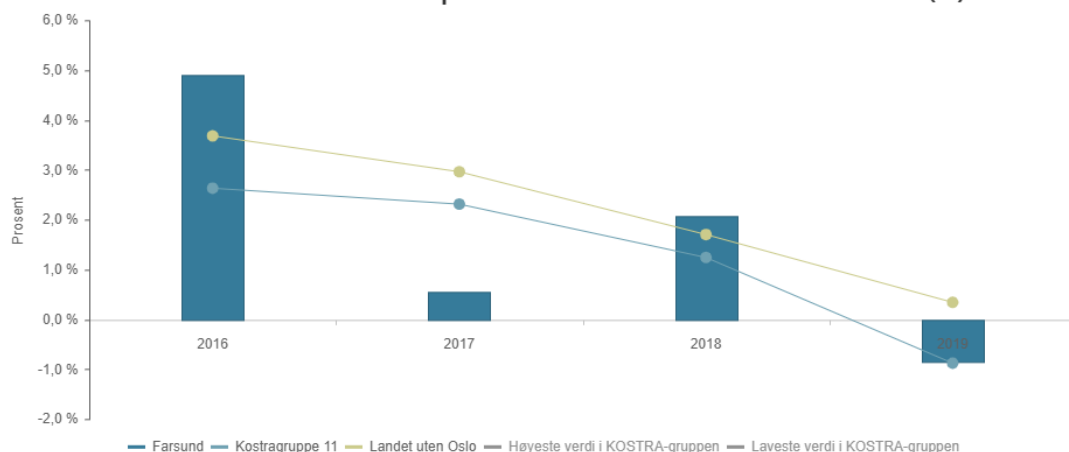
	2016	2017	2018	2019
Farsund	5,2 %	0,9 %	3,6 %	0,4 %
Kostragruppe 11	2,8 %	2,6 %	1,5 %	-0,1 %
Landet uten Oslo	4,1 %	3,7 %	2,2 %	1,2 %

Brutto driftsresultat

Resultatbegrepet angir resultatet av kommunens ordinære drift når det sees bort fra finansinntekter og – utgifter. Brutto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til egenfinansiering av investeringer og evne til avsetninger for senere bruk. For 2019 er brutto driftsresultat -8 mill. i kroner, som igjen utgjør -0,9 % av driftsinntektene.

Det innebærer at sum driftsutgifter er 8 mill. høyere enn sum driftsinntekter.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

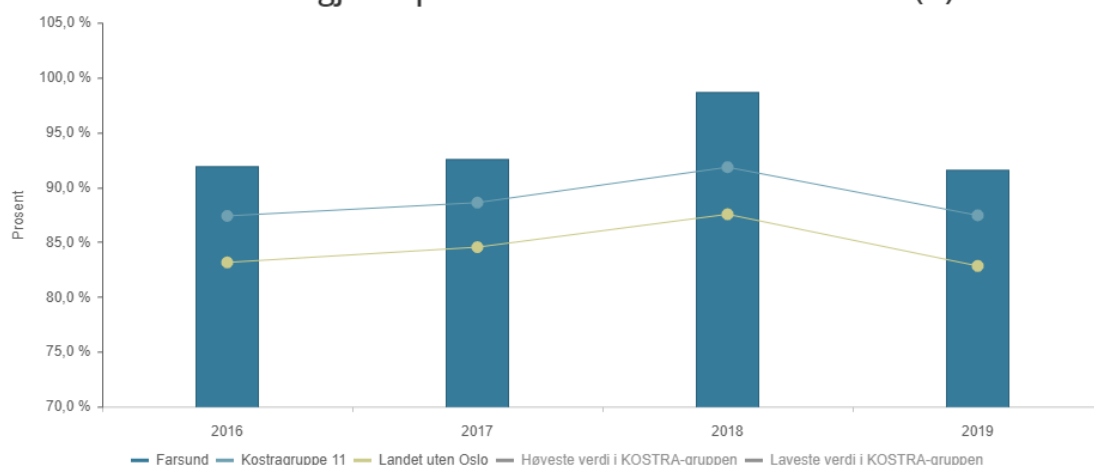
	2016	2017	2018	2019
Farsund	4,9 %	0,5 %	2,1 %	-0,9 %
Kostragruppe 11	2,6 %	2,3 %	1,2 %	-0,9 %
Landet uten Oslo	3,7 %	3,0 %	1,7 %	0,3 %

Utvikling i lånegjeld

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks pensjonsforpliktelser) minus utlån og ubrukte lånemidler. Farsund kommunes netto lånegjeld i % av driftsinntektene utgjør nå 91,6 %. Andel netto lånegjeld i % er redusert fra 98,7 % i 2018.

Indikator for å definere lånegjelden som høy, er gjerne satt til 75 % av driftsinntektene. Høy lånegjeld binder opp driftsmidler til renter og avdrag og kan dermed gi begrensninger i fremtidig økonomisk handlingsrom.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2016	2017	2018	2019
Farsund	91,9 %	92,6 %	98,7 %	91,6 %
Kostragruppe 11	87,4 %	88,6 %	91,8 %	87,4 %
Landet uten Oslo	83,1 %	84,5 %	87,5 %	82,8 %

Sammensetning av lånegjeld

Tabellen nedenfor viser sammensetning og forfall for lånegjeld ved årsskiftet. Porteføljen består nå av obligasjoner med mer enn et års løpetid og ordinære lån.

KOMMUNENS ORDINÆRE LÅNEGJELD

(alle tall i millioner)

Dato	31.08.2019	31.12.2019		Vilkår	Innfrielsesdato
Långiver	Restgjeld	Restgjeld	Rente		
KBN	100	100	1,93 %	3 m +0,10 %	18.03.2020
Swedbank	125	125	1,99 %	3 m +0,14 %	16.09.2020
Nordea	98	98	2,200 %	3 m +0,33 %	22.09.2020
KBN	131	131	2,02 %	3 m +0,17 %	17.03.2021
Swedbank	124,6	124,6	1,977 %	3 m +0,127 %	19.09.2021
Danske Bank		121	1,969 %	3 m +0,119 %	15.03.2022
KBN	27,5	26,7	2,47 %	3 m +0,60 %	19.03.2037
KBN	74	72,2	2,37 %	fast til 10.09.2025	10.09.2040
KBN	100	100	2,37 %	3 m +0,50 %	21.05.2057
Husbanken	60,5			Fast*	01.01.2037
Husbanken	25,9	88,9	1,89 %	Flytende*	Snitt 2040
KLP	55,3				15.09.2053
DNB	85				18.09.2019
Totalt	1 006,7	987,4			

Obligasjonslån i Kommunalbanken pålydende 100 mill. med forfall 18.mars er refinansiert samtidig med nytt låneopptak til nytt obligasjonslån i samme bank med tilsammen 145 mill.

Nå finansrapporten skrives er det stor uro i finansmarkedene og Kommunalbanken melder 20.mars:

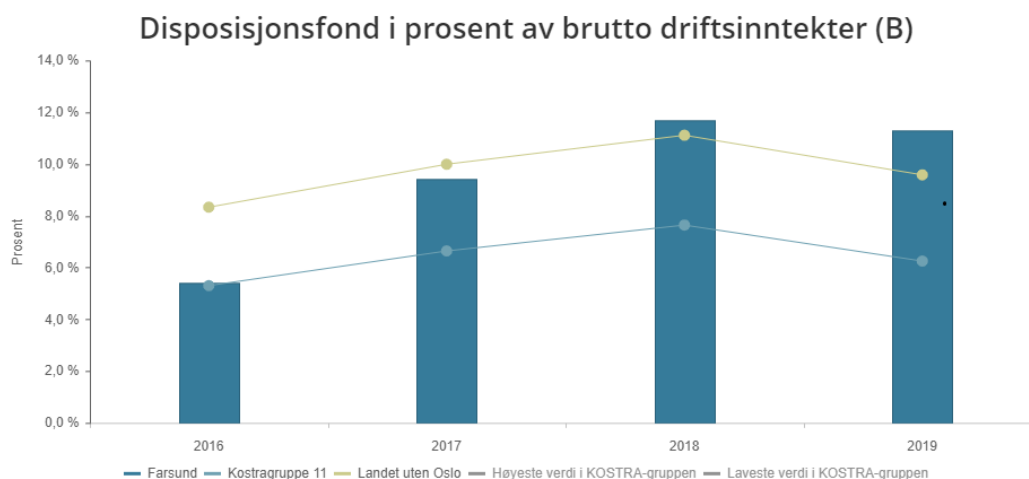
Krisen i finansmarkedet etter myndighetenes kraftige respons for å få bukt med spredningen av Koronaviruset er kanskje den største likviditetskrisen vi noen gang har opplevd i det finansielle systemet. Utslagene er i mange tilfeller ekstreme, og trolig utenfor hva mange har planlagt, selv i en krisesituasjon.

Tiltakene sentralbankene og myndighetene har iverksatt er uten sidestykke de største vi noen gang har sett, og effektene av disse tiltakene ser ut til at de sakte begynner å virke slik at systemet ikke stoppet helt opp.

Farsund kommune har som det fremkommer i oversikten ovenfor to obligasjonslån som forfaller i september. Det vurderes at det er stor sannsynlighet for at det i september fremdeles vil være tilgang på lån til kommuner.

Disposisjonsfond i % av driftsinntektene

Disposisjonsfond er kommunens «buffer» til å møte uforutsette hendelser som svikt i inntekter eller økte utgifter uten å måtte korrigere dramatisk i tjenestenivået i takt med svingningene.

	2016	2017	2018	2019
Farsund	5,4 %	9,4 %	11,7 %	11,3 %
Kostragruppe 11	5,3 %	6,6 %	7,6 %	6,3 %
Landet uten Oslo	8,3 %	10,0 %	11,1 %	9,6 %

Samlede disposisjonsfond pr. 31.12.2019 er 103,6 mill. og utgjør 11,3% av brutto driftsinntekter.

Anbefalt minimumsnivå på disposisjonsfond for å håndtere risiko varierer fra 2 til 12 prosent. Særlig for kommuner med høyt gjeldsnivå bør disposisjonsfondet minst utgjøre 5 % av driftsinntektene for å kunne opprettholde tilstrekkelig grad av handlefrihet. Nivået på disposisjonsfondet er tilfredsstillende når det tas hensyn til at kommunen har høy lånegjeld.

Likviditet

Utvikling driftslikvider				
	2016	2017	2018	2019
Kontantbeholdning	355 998	263 775	283 609	328 660
Ubrukte lånemidler	55 550	13 520	19 560	39 742
Bundne fond investering	13 406	15 986	6 447	13 705
Ubundne fond investering	116 148	65 349	82 594	83 154
Driftslikvider	170 893	168 921	175 008	192 059
	2016	2017	2018	2019
Driftslikvider	170 893	168 921	175 008	192 059
Bundne driftsfond	21 498	18 088	18 116	20 028
Likvider for ordinær drift	149 395	150 833	156 892	172 031

Tabellen ovenfor viser utviklingen i driftslikvider fra 2016 til 2019. Det har vært en positiv utvikling i likviditeten. Det skyldes at regnskapsresultatet de siste årene har gitt avsetning til frie disposisjonsfond. Langsiktig finansielle aktiva inngår i beholdningen ovenfor.

Det vurderes fremdeles å være tilstrekkelige likvide midler til at kommunen kan innfri sine løpende forpliktelser.

Oppsummert økonomistatus

Farsund har høy lånegjeld, bra med midler på disposisjonsfondet og god likviditet.

KOSTRA - tjenesteanalyse

Foreløpige KOSTRA tall viser at Farsund kommune i 2019 har fortsatt lavere kostnadsnivå i tjenestene enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11.

De tjenestene som drives dyrere enn gjennomsnittet i kommunegruppen er pleie og omsorg, kultur og idrett, næringsforv. og konsesjonskraft og kirke. Andre tjenester drives billigere. Derimot sammenlignet med gjennomsnittet i Vest-Agder er Farsund noe dyrere.

Tabellen under viser netto driftsutgifter per innbygger i tjenesteområdene i 2019. Tallene er korrigert med utgiftsbehov og er dermed sammenlignbare.

	Farsund	Kostragruppe 11	Vest-Agder (-2019)
Pleie og omsorg	22 465	19 592	19 011
Grunnskole	14 212	15 825	14 924
Barnehage	9 179	9 436	8 980
Adm, styring og fellesutgifter	4 803	5 499	5 741
Sosiale tjenester	1 836	2 942	2 893
Kommunehelse	2 776	3 105	2 838
Barnevern	1 157	1 783	1 723
Kultur og idrett	2 858	2 660	3 118
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	784	814	919
Andre områder	3 254	3 351	3 000
- Brann og ulykkesvern	987	1 062	815
- Kommunale boliger	-383	-26	45
- Samferdsel	1 156	1 571	1 247
- Næringsforv. og konsesjonskraft	645	-37	57
- Kirke	849	781	836
Totalt	63 325	65 007	63 147

Kilde: Framsikt Analyse 20.3.2019.

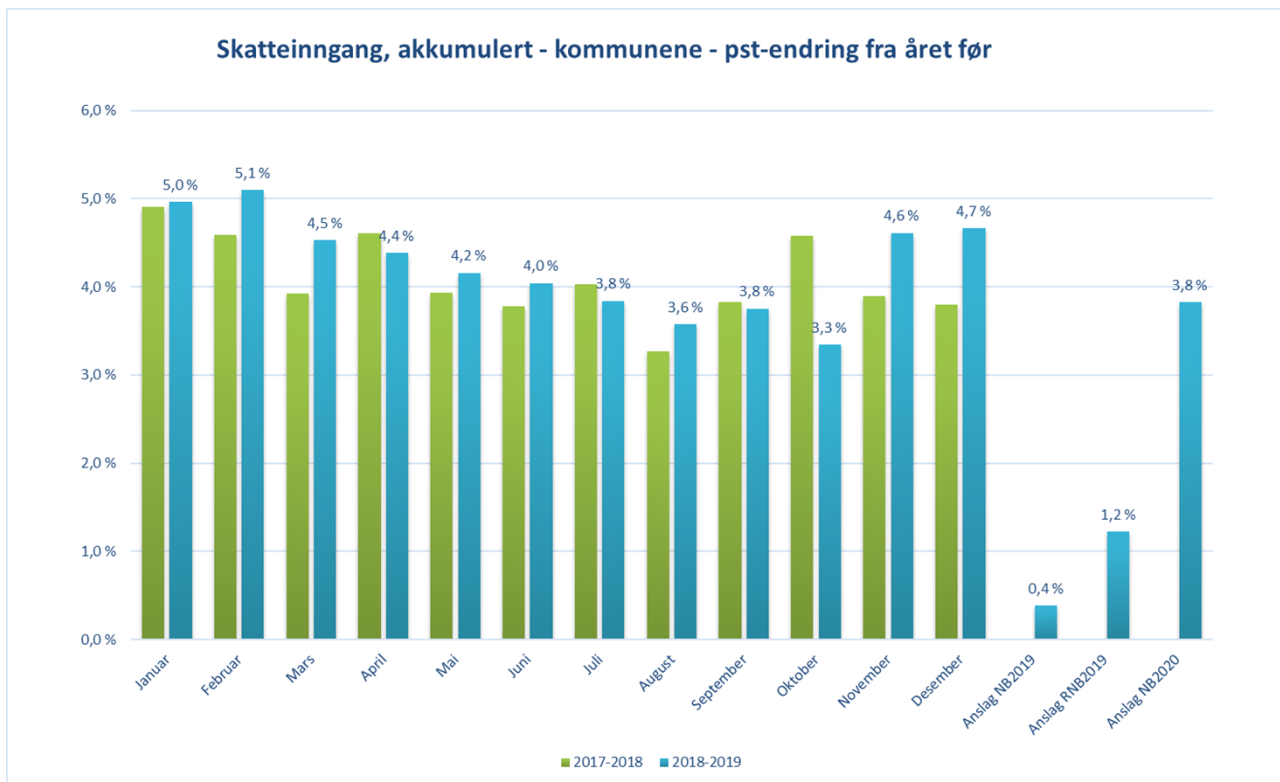
3. Redegjørelse for vesentlige avvik budsjett / regnskap

Regnskapsskjema 1A viser inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger som ikke knytter seg til bestemte formål.

Farsund kommune				
Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-255 900	-254 200	-244 000	-246 461
Ordinært rammetilskudd	-297 689	-296 110	-296 110	-286 903
Skatt på eiendom	-30 779	-30 600	-39 000	-32 517
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-26 701	-24 300	-24 300	-37 879
Sum frie disponible inntekter	-611 069	-605 210	-603 410	-603 761
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-18 657	-15 660	-15 660	-16 447
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	19 778	20 770	20 770	15 949
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-8	0	0	1
Avdrag på lån	30 264	29 900	29 900	26 539
Netto finansinntekter/-utgifter	31 376	35 010	35 010	26 042
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	14 546	14 550	0	13 025
Til bundne avsetninger	32	0	0	26
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-14 546	-14 550	0	-6 605
Bruk av ubundne avsetninger	-10 513	-10 513	-11 903	-5 730
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	-189
Netto avsetninger	-10 481	-10 513	-11 903	527
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-590 174	-580 713	-580 303	-577 192
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	575 999	580 713	580 303	562 646
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-14 175	0	0	-14 546

Skatt på inntekt og formue

Skatteveksten på årsbasis ble i statsbudsjettet for 2019 anslått til 0,4 pst for kommunene. Anslaget ble oppjustert til 1,2 % i revidert nasjonalbudsjett (RNB). Deretter ble vekstanslagene oppjustert til 3,8 prosent for kommunene i oktober 2019. Endelig skatteinngang for landet i 2019 ble 4,7% høyere en 2018.

Skatteveksten for Farsund økte med 4 % i forhold til mot skatteinntegen i 2018.

Inntekten fra skatt ble 11,9 mill. høyere enn opprinnelig budsjettet og 1,7 mill. høyere enn revidert budsjett etter endring i 2.tertial.

Stolpediagrammet ovenfor illustrerer veksten i forhold til anslagene i nasjonalbudsjettet.

Generelle statstilskudd

Totalt for året ble inntekten fra generelle statstilskudd 2,4 mill. høyere enn budsjettet. Avviket skyldes mer tilskudd til integrering av flyktninger enn budsjettet.

Netto finansinntekter-/ utgifter

Renteinntektene er 3 mill. høyere enn budsjettet. Årsaken er bedre likviditet enn beregnet som følge av blant annet endringer i fremdriften på investeringene.

Renteutgiftene er 1 mill. lavere enn budsjettet som følge av noe lavere rentenivå enn forutsatt i opprinnelig budsjett.

Totalt er netto eksterne finanstransaksjoner 3,6 mill. lavere enn budsjettet som følge av større bankbeholdning og lavere renter på gjeld enn forutsatt.

Til fordeling drift

Skatteinntektene, økt tilskudd fra staten og lavere netto finanskostnader innebærer at inntektene til fordeling drift i skjema 1A er 9,5 mill. høyere enn budsjettet.

Driftsbudsjettet fordelt på enhetene

Reviderte budsjettvedtak har samlet fordelt 581 mill. videre til drift av enhetene. Regnskapet viser at det er brukt 4,7 mill. mindre enn budsjettet.

Kommunestyret har gjennom året vedtatt flere revideringer i opprinnelig budsjettet. Avvik fra reviderte bevilgninger er kommentert sektorvis nedenfor.

Farsund kommune				
Regnskapsskjema 1 B - driftsregnskap				Tall i hele 1000
Enhet /programområde	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
10 Politisk virksomhet	5 386	4 914	4 656	4 373
12 Næring, turisme og friluft	3 187	3 080	3 080	3 064
13 Tilskudd kirke og trossamfunn	8 235	8 164	7 984	7 370
14 Personal og organisasjon	8 840	8 958	8 721	8 694
15 Administrativ ledelse	5 476	5 645	5 705	5 135
17 Fellestjenester	17 666	18 592	19 540	19 073
18 Økonomikontoret	6 812	7 166	7 240	7 489
47 Havnevesen	-354	0	0	-31
1 Formannskap	55 249	56 519	56 926	55 167
20 Oppvekst Felles	6 730	10 038	10 090	8 534
21 Barnehager	77 632	79 593	78 874	76 300
22 Farsund ungdomsskole	17 432	17 663	17 331	14 941
23 Borhaug skole	12 687	13 037	12 728	12 548
24 Vanse skole	25 667	25 718	25 093	25 295
25 Lista ungdomsskole	22 506	22 393	21 829	22 356
26 Farsund barneskole	29 167	28 711	28 071	28 523
27 Voksenopplæringen	5 721	6 394	6 210	4 673
28 Kultur og idrett	13 766	13 398	13 171	13 283
29 PPT Lister	3 528	3 539	3 539	3 464
2 Oppvekst og kultur	214 836	220 484	216 936	209 917
30 Helse Felles	11 400	11 447	9 914	9 318
31 NAV-kommune	21 449	24 010	26 766	27 877
32 Psykisk helse, barne- og ungdomstjenester	20 228	20 371	18 941	19 675
33 FOS institusjonstjenester sone Farsund	50 817	50 586	48 491	18 045
34 Listaheimen	40 319	37 122	35 316	32 493
35 Hjemmetjenester sone Vanse	26 439	26 594	25 011	25 639
36 Hjemmetjenester sone Farsund	25 008	25 018	24 364	22 783
37 Forebygging og koordinering	24 320	24 812	24 215	25 361
38 Funksjonshemmede - sone Vanse	27 694	25 195	23 647	20 590
39 Funksjonshemmede - sone Farsund	17 195	16 011	15 880	19 090
62 Lister Barnevern	12 661	14 394	15 394	13 754
66 Hjemmetjenester Farsund - Livdekrona				31 407
3 Helse og omsorg	277 530	275 560	267 939	266 032
41 Teknisk drift	11 382	11 448	4 913	4 670
42 Teknisk forvaltning	9 219	9 904	9 805	9 586
43 Bygg og Eiendom	29 441	29 542	29 166	32 865
45 Landbruk	3 265	3 371	3 296	3 123
4 Teknisk utvalg	53 307	54 265	47 180	50 243
80 Sentralt plasserte budsjettposter	-11 938	-13 013	-78	-10 184
87 Avskrivninger VAR og motpost kalk.renter	-12 985	-13 102	-8 600	-8 528
5 Sentralt plasserte budsjettposter	-24 923	-26 115	-8 678	-18 713
Sum fordelt til drift	575 999	580 713	580 303	562 646

Sektor 1 - Formannskapet:

Formannskapet avsluttet 2019 med et samlet mindreforbruk på 1,27 mill.

Enhet 17 Fellestjenester har et mindreforbruk på 0,9 mill. som skyldes lavere utgifter til IKT enn budsjettet og dels sykefravær ikke erstattet med vikar.

Enhet 47 Havnevesenet

Storhavn hadde i 2019 et overskudd stort kr 2 087 000,- som ble avsatt til bundet driftsfond for Storhavn. Tidligere år er det avsatt kr 4 022 000,- på driftsfond for Storhavn, slik at det nå pr 31.12.2019 totalt står til disposisjon kr 6 109 000,- på forannevnte fond.

Sektor 2 - Oppvekst og kultur:

Oppvekst og kultursektoren avsluttet 2019 med et mindreforbruk på 5,6 millioner.

Enhet 20 Oppvekst felles har et mindreforbruk på 3,3 mill. som bla skyldes lavere utbetaling enn budsjettert i forbindelse med gjesteelever fra Farsund i andre kommuner samt høyere refusjoner knyttet til elever fra andre kommuner som får undervisning i Farsund. Det er brukt mindre enn budsjettert på spesialundervisning grunnskolebarn og skyss grunnet færre skysselever enn beregnet og lavere kostnader. I 2019 fikk Farsund tilleggsrefusjon på lærlingtilskudd fra Lister Opplæringskontor. Det ble tildelt for mye midler til sektoren ifm økt lærertetthet og midlene ble holdt igjen.

Enheten hadde lavere lønnsutgifter i siste halvår av 2019 enn budsjettert. Dette med bakgrunn i at det ikke ble satt inn en person som erstattet stillingen til skolefaglig rådgiver i perioden vedkommende var konstituert som kommunalsjef for oppvekst og kultur.

Enhet 21 Barnehagers regnskap viser et mindreforbruk på 1,96 mill. som i hovedsak skyldes lavere utbetaling til private barnehager enn budsjettert samt vakant stilling ved Styrket tilbud.

Sektor 3 - Helse og omsorg:

Helse og omsorgssektoren avsluttet 2019 med et merforbruk på 1,97 mill.

Enhet 31 NAV avsluttet med et mindre forbruk på kr. 2,56 mill. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig mindre behov for tjenestene Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid og Flyktningkonsulent - koordinering og integrering enn det som var forutsatt i budsjett. Fra og med januar 2020 inngår enheten i interkommunalt samarbeid Nav Lister med Kvinesdal som vertskommune.

Enhet 34 Listaheimen har avsluttet med et merforbruk på 3,2 mill.

Merforbruket skyldes hovedsakelig behov for ekstrahjelp for å sikre nødvendig helsetjenester til enkelte tjenestemottakere og mangel på høyskolekompetanse i drift. Dette har igjen medført at man har fått kostbare løsninger for å sikre forsvarlig drift. Eksempel på dette er bruk av vikarbyrå og overtid.

Sykefravær, spesielt korttidsfravær har gitt økte utgifter. Ringvirkninger av at enheten har slitt med stort fravær og noe vakante stillinger med høgskolekompetanse har gjort at forbruket av overtid og vikarbyrå har blitt mye større enn budsjettert.

Overgang fra institusjon til bolig, totalt sett svært positivt, men i en overgang har det medført noen ekstra utgifter. Blant annet overgangen fra felles varelager til at beboerne har sine egne varer og får disse på blå resept. Bedre rutiner og orden kom på plass høsten 2019, forventninger om en mer effektiv drift i 2020.

Enhet 38 Funksjonshemmede - sone Vanse har et merforbruk på 2,5 mill. Merforbruket skyldes hovedsakelig enkelt bruker med behov for styrkning i tjenestene - 2x1 bemanning over lengre tid.

Enhet 39 Funksjonshemmede - sone Farsund har et merforbruk på 1,18 mill. Dette skyldes hovedsakelig ny tjenestemottaker med behov for omfattende tjenester - etablering av nytt botilbud.

Enhet 62 Lister barnevern har et mindre forbruk på 1,7 mill. Mindreforbruket i Farsund, tiltak i og utenfor hjem skyldes hovedsakelig at det var budsjettert med flere tiltak utenfor hjem enn det som faktisk ble gjennomført. Mindreforbruket i drift Lister felles skyldes hovedsakelig større inntekter enn budsjettert, at man ikke har fått inn vikarer ved sykefravær og inntektsføring av tidligere avsetninger på fond. Mindreforbruket drift Lister felles er overført deltakerkommunene etter den faste fordelingsnøkkelen som ligger til grunn for samarbeidet.

Sektor 4 - Teknisk utvalg:

Enhet 42 Teknisk forvaltning

Teknisk forvaltning hadde et mindreforbruk i forhold til regulert budsjett stort kr 685 000,-. Mindreforbruket kommer dels av mindre lønnskostnader som følge av redusert bemanning ved byggesaksavdelingen deler av året samt merinntekter på plansaksbehandling.

Sentralt plasserte budsjettposter:

Enhet 80

Her fremkommer pensjonsposteringer som ikke skal påvirke enhetenes budsjett. I årets regnskap mot budsjett er samlet pensjonseffekt inklusiv premieavvik en inntektsføring med kr 2,8 mill.

I 2017 ble det vedtatt at Farsund, Kvinesdal og Lyngdal Kommune skulle bidra til at det blir etablert et Anne- Cath. Vestly museum i tilknytning til den planlagte opplevelsesparken Knertenland i Lyngdal kommune. Regnskapet for 2019 er belastet med utbetaling av 5 mill. til prosjektet. I budsjettet for 2019 ble det vedtatt at tiltaket, med en samlet kostnad på 5 mill. kr, finansieres ved bruk av kommunens disposisjonsfond med 3 mill. kr i 2019 og 2 mill. kr i 2020. Tiltaket er dermed fullt ut betalt i 2019 med 2 mill. mer enn budsjettert.

4. Balansen

Oversikten viser utviklingen i eiendeler, gjeld og egenkapital fra 2016 til 2019. Den mest vesentlige aksjeposten under anleggsmidler er aksjer i Agder Energi bokført til 104 mill. Farsund kommunes eierandel er 1,299 %.

Farsund kommune			
Balanseregnskapet			
Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Faste eiendommer og anlegg	4	1 230 892	1 234 173
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	35 425	31 122
Utlån		101 930	70 343
Aksjer og andeler	5	152 633	150 776
Pensjonsmidler	3	848 919	808 843
Sum anleggsmidler		2 369 799	2 295 257
OMLØPSMIDLER			
Kortsiktige fordringer		59 915	76 451
Premieavik	3	13 079	7 909
Aksjer og andeler	9	425	416
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Derivater		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd		328 660	283 618
Sum omløpsmidler		402 079	368 394
Sum eiendeler		2 771 878	2 663 651
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Disposisjonsfond	11	-103 614	-101 914
Bundne driftsfond	11	-20 028	-18 116
Ubundne investeringsfond	11	-83 154	-82 594
Bundne investeringsfond	11	-13 705	-6 447
Regnskapsmessig mindreforbruk		-14 175	-14 546
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i investeringsregnskapet		0	0
Udekket i investeringsregnskapet		0	0
Kapitalkonto	12	-443 570	-410 542
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	10	4 164	4 164
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv)		0	0
Sum egenkapital		-674 080	-629 995
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Ihendehaverobligasjonslån	6	-699 500	-98 000
Pensjonsforpliktelse	3	-975 711	-931 407
Sertifikatlån	6	0	-396 000
Andre lån	6	-283 615	-471 721
Sum langsiktig gjeld		-1 958 826	-1 897 128
KORTSIKTIG GJELD			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-138 971	-135 805
Derivater		0	0
Premieavik		0	-723
Sum kortsiktig gjeld		-138 971	-136 527
Sum egenkapital og gjeld		-2 771 878	-2 663 651
Ubrakte lånemidler		39 742	19 560
Andre memoriakonti	15	-84 828	-1 327
Motkonto for memoriakontiene		45 085	-18 233
Sum memoriakonti		0	0

Premieavvik i balansen

Farsund kommune har gjennomført 1-årig amortisering av premieavviket på pensjon som prinsipp. Premieavvik med 13,1 mill. er oppført som netto kortsiktig fordring. Denne balanseposten skal tilbakeføres i 2020.

5. Investeringer

Årets finansieringsbehov i investeringsregnskapet er 166 mill. mot budsjettert revidert budsjett 165 mill. Finansieringsbehovet i opprinnelig budsjett var 174 mill.

Vesentlig avvik i investeringsbudsjettet:

Gjennom året er det rapportert på investeringsbudsjettet og -regnskapet både for 1. og 2.tertial. Som følge av endringer i fremdrift og behov, har kommunestyret gjennomført en rekke justeringer. Det er dermed ikke store avvik i prosjektregnskapene pr. desember.

Investeringsregnskapet viser at det er investert i anleggsmidler med 94,5 mill. budsjettert 111 mill. Opprinnelig var det planlagt investeringer med 134 mill.

Årsaken til avvikene skyldes blant annet forsinket fremdrift i enkelte prosjekter som følge av manglende kapasitet o.l. Prosjekter som ikke ble påbegynt eller ferdigstilt som planlagt er tatt med videre og nye prioritering er gjennomført i budsjettprosessen for 2020.

6. Likestilling, inkludering og mangfold

Det er en stor overvekt av kvinner blant ansatte i Farsund kommune målt både i antall ansatte og i årsverk. Hele 85,7 % av alle fast ansatte er kvinner. Kvinner har en gjennomsnittlig stillingsstørrelse som er lavere enn for menn, jf. figur 1.

Det er viktig å merke seg at oversikten beskriver antall ansatte etter inngåtte kontrakter (ansattes faste stillinger / inngått avtaler om fast stilling). Tallene inkluderer således ikke merarbeid for disse arbeidstakerne. I tillegg til ansatte etter figur 1, kommer også vikarer og andre midlertidig ansatte. Vikarer vil dekke inn stillinger for ansatte i permisjoner og påvirker i liten grad kommunens lønnskostnader.

Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte etter kontrakt brøk). Kvinner og menn med gjennomsnittlig stillingsstørrelse (pr. 1.2.2020)					
	Antall		Årsverk		Stillingsstørrelse gjennomsnitt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Kvinner	697	85,7 %	583	84,9 %	83,6 %
Menn	116	14,3 %	104	15,1 %	89,6 %
Farsund kommune	813	100 %	687	100 %	84,5 %

Figur 1. Antall ansatte / årsverk Farsund kommune (fast ansatte etter kontrakt brøk).

Fordelingen av fast ansatte i ulike stillingsstørrelser fremgår av figur 2. Figuren skiller mellom kvinner og menn.

Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte etter kontrakt brøk). Kvinner og menn 2017 – 2019							
Stillingsstørrelse	Kvinner			Menn			Total
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2019
0 - 25 %	5,0	4,9	3,3	2,6	4,8	6,0	3,7
25 - 50 %	5,5	5,3	4,6	3,4	4,0	1,7	4,2
50 – 75 %	23,2	20,0	18,4	7,8	9,6	8,6	17,0
75 – 100 %	20,8	21,3	20,9	6,9	6,4	7,8	19,1
100 %	45,4	48,5	52,8	79,3	75,2	75,9	56,1

Figur 2. Andel ansatte i ulike stillingsstørrelser (fast ansatte – kontrakt brøk).

hel- og deltidsansatte kvinner og menn fremgår av figur 3.

Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte etter kontrakt brøk). 2017 – 2019. Kvinner og menn.									
	Farsund kommune totalt %			Kvinner %			Menn %		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Deltidsstilling	49,3	47,5	43,9	54,6	51,5	47,2	20,7	24,8	24,1
Full stilling	50,7	52,5	56,1	45,4	48,5	52,8	79,3	75,2	75,9

Figur 3. Andel ansatte i deltidsstillinger og full stilling (fast ansatte – kontrakt brøk) 2017 - 2019.

43,9 % av alle ansatte har delt

idsstilling. Fordelingen av

Kjønnsfordelingen på ledernivå i virksomheten fremgår av figur 4:

Kjønns sammensetning i ledende stillinger 2019 (pr. 31.12.2019)					
Område	Totalt antall	Kvinner		Menn	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Rådmannens ledergruppe	7	4	57 %	3	43 %
Enhetsledere	23	12	52,2 %	11	47,8 %

Figur

4. Kjønnsfordeling på ledernivå

Farsund kommune har overvekt av menn i kommunestyret. I tabellen nedenfor (tabell 5) vises utviklingen i kvinneandel i kommunestyret fra valget i 1999 til valget i 2019.

Kvinneandel i Farsund kommunestyre						
	1999	2003	2007	2011	2015	2019
Kvinner	6	6	7	11	9	11
Total	29	29	29	29	29	29
Andel kvinner	20 %	20 %	24 %	38 %	31%	38 %

Figur 5. Kvinneandel i Farsund kommunestyre

Farsund kommune har hatt et fokus på heltidskultur også i 2019 og har blant annet videreført vår deltakelse i etablert heltidsnettverk på Agder, en oppfølging av fylkeskommunens LIM – plan (plan for likestilling, integrering og mangfold på Agder). Arbeidet videreføres i 2020 i en noe annen form, og Farsund kommune vil ikke delta i det videre.

Det ble også utført et omfattende arbeid med utarbeiding av nye kalenderturnuser (årsturnuser) innen døgnbaserte tjenester i helse og omsorg. Årsturnus antas å kunne være et godt virkemiddel for å kunne øke andelen heltidsansatte og øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse blant ansatte innenfor disse tjenestene. Vi kan nå se positive effekter av kalenderturnus på andelen heltidsansatte og ansatte i ulike stillingsstørrelser (tall per 2.1.2020).

Råd for personer med funksjonsnedsettelse (tidl. råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne) og eldrerådet er begge lovpålagte medvirkningsorganer i Farsund kommune som uttaler seg i saker som gjelder henholdsvis personer med funksjonsnedsettelse og eldre.

Rådene jobber spesielt for tilgjengelighet og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse og eldre, og mot diskriminering på grunnlag av funksjonsnedsettelse eller alder. Rådene ble fra høsten 2019 lovpålagte ved krav i kommuneloven og rådenes særlover opphørte. I løpet av året har rådet sendt uttalelser i en rekke høringssaker fra kommunens administrasjon og andre offentlige/private instanser. I tillegg har rådene tatt opp saker på eget initiativ. I 2019 avholdt rådene 8 møter hver.

7. Etske retningslinjer

Etikk er systematisk tenkning i forhold til hva som er rett og galt, og handler om

- å bli enige om et sett verdier
- hvordan verdiene skal komme til syne i praktisk handling
- å forstå konsekvensene av egen handling

Arbeid med etiske problemstillinger i kommunen handler om å klargjøre hva som er rett og galt i gitte situasjoner. Etske retningslinjer gir et felles verdigrunnlag.

Noen stikkord hvor etiske holdninger er sentrale:

- Habilitet og integritet
- Rollekonflikter – bierverv, oppdrag, engasjement i frivillige organisasjoner
- Varsling – av kritikkverdige forhold uten at det får konsekvenser for varsler
- Korrupsjon og bestikkelser
- Smøring – leverandørers forventning om gjenytelser.
- Kameraderi (tilgodese «egne») – i forhold til relasjonsbygging
- Ytringsfrihet – i forhold til lojalitet og taushetsplikt

Etske retningslinjer skal gi uttrykk for en systematisk tenkning og enighet om hva som ansees som riktig adferd i vår organisasjon. Etske retningslinjer gir et felles verdigrunnlag.

De faktiske handlingene hos ansatte og folkevalgte danner grunnlaget for kommunens omdømme i befolkningen. Hvilke valg vi tar – individuelt og kollektivt – er avgjørende for tillit.

Kommunestyre har i eget vedtak vurdert gjeldende Etske retningslinjer for ansatte og politikere, og derigjennom bekreftet at vårt etiske verdigrunnlag er fundamentet for kommunens omdømme og tillitsforhold til våre innbyggere. Alle kommunens ansatte har et selvstendig ansvar for å bidra til at tilliten til kommunen og dens omdømme ivaretas.

Ved folkevalgsamling januar 2018 ble det bestemt at retningslinjene skal revideres på nytt. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt.

8. Interkommunalt samarbeid

Lister PPT

Lister PPT er et interkommunalt samarbeid mellom Farsund (vertskommune), Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Samarbeidet oppleves å gi et sterkere fagmiljø og styrket kompetanse på tvers. Tjenesten er ikke samlokalisert, men har avdelinger i Lyngdal, Kvinesdal og Flekkefjord i tillegg til hovedkontoret i Farsund.

PPT sitt todelte mandat er sakkyndighetsarbeid i forhold til enkeltelever på den ene siden, samt å gi bistand til regionens skoler og barnehager i forhold til kompetanse- og organisasjonsutvikling på den annen. Lister PPT leder det regionale prosjektet «Det aller beste» som er politisk forankret i «Oppvekstplanen for Lister (2015-2020)». Prosjektet har som mål både å videreutvikle kvaliteten på den ordinære opplæringen i skolene/det pedagogiske innholdet i barnehagene og å videreutvikle kvaliteten på spesialpedagogiske tiltak i barnehagene/spesialundervisningen i skolene.

Vi opplever at det interkommunale samarbeidet har en konstruktiv form som gir store fordeler, og vi møter utfordringer som stiller krav til kontinuerlige tilpasninger av vår tjeneste både i forhold til kompetanse og organisering.

Etter forespørsel fra Kompetansesenter Sør og forbindelse med sammenslåingsprosessen mellom Lyngdal og Audnedal, utførte Lister PPT tjenester for kommunene Hægebostad og Audnedal. I 2019 har dette samarbeidet vært oppdragsbasert. Fra 2020 inngår Audnedal i Lyngdal kommune, mens Hægebostad inngår i Listerfelleskapet på lik linje med øvrige kommuner.

Logopedtjenesten er organisert inn under ledelse av leder for Lister PPT, men som en egen avdeling i tjenesten med eget budsjett og merkantilressurs.

I perioden 15.08 til 31.12 var det konstituert leder i enhetsleders fravær.

Med hensyn til økonomi hadde enheten et mindreforbruk som i hovedsak skyldes at det var lagt inn 2.1 millioner i fondsmidler fra tidligere år som utbetales til eierkommunene ved årsskiftet 2019/20. Videre ble det også solgt tjenester til kommunene Audnedal og Hægebostad, noe som det ikke var budsjettet med.

Mindreforbruket fra tidligere er tilbakeført til deltakerkommunene pr. 31.12.2019.

Lister barnevern

Lister barnevern ble etablert 1. januar 2010 og er organisert etter vertskommune-modellen med Farsund kommune som vertskommune og kontorer på Rådhuset i Farsund. Tjenesten ble utvidet med kommunene Hægebostad og Audnedal fra 01.06.2018 og har tilgjengelige kontorer i samtlige deltakerkommuner.

Lister barnevern har en ramme på 39,3 årsverk. Dette er en økning på 4,2 stillinger på grunn av utvidelsen 01.06.2018. Vi er en Mitt Liv tjeneste og er organisert i mottaksteam, undersøkelsesteam, tiltaksteam, familieteam og omsorgsteam. Familieteamet består av 6 miljøterapeuter og en teamleder. De jobber i familiene på bestilling av tiltaksteamet i de mest alvorlige sakene hos oss der hovedmålet er å få til endringer i familiene for å stoppe/snu en

negativ utvikling, og i noen tilfeller for å unngå plassering utenfor hjem. Ledergruppen består av enhetsleder, nestleder og teamledere. I tillegg har vi en merkantil stilling.

I 2019 har vi videreført prosjekt skolelos med 1 stilling fordelt på 2 ansatte, og fått delvis finansiering til prosjektet fra bufdir ut 2020. Vi har videreutviklet vårt arbeid med ettervern, og har i tråd med vårt tidligere Husbankfinansiert prosjekt «Stuli» engasjert miljøarbeider som jobber tett med ungdommen på bestilling av etterverns konsulentene, se Husbankens nettsider.

Vi har et sterkt ønske og behov for å være samlokalisert i tilpassede egnede lokaler, men på grunn av plassmangler er vi fortsatt fordelt på 2 steder. Mottak, undersøkelse og omsorg sitter på rådhuset i Farsund, Husan, mens tiltaksteamet og familieteamet sitter på «Huset» i Farsund, Gabriel Lundsgt.

Formålet med Lister barnevern er å:

- Skape en best mulig barneverntjeneste for kommunenes innbyggere.
- Sikre god kvalitet på tjenesten
- Skape større fagmiljø, styrke kompetansen, sikre rettsikkerhet og gjøre tjenesten mer åpen og tilgjengelig for brukeren.

Målsettingen om å yte likeverdige tjenester uavhengig av kommune er oppnådd, og Lister barnevern jobber for å tilpasse og tilrettelegge tjenesten for økt ansvars- og oppgaveføring fra stat til kommunene. I denne forbindelse har fylkesmannen gjennomført et dialogmøte mellom barneverntjenesten og øverste politiske og administrative ledelse i samtlige deltakerkommuner. Det er spesielt fokus på kompetanseheving og utvikling av gode verktøy for å kunne yte best mulig hjelp. Som et grep for å tilpasse oss strukturreformen er det besluttet at Lister skal bli Tibir kommuner (TidligInnsatsBarniRisiko). Første steg i dette er utdanning av 4 PMTO terapeuter, 2 fra Lister barnevern, 1 fra Farsund kommune og 1 fra Flekkefjord kommune med oppstart i 2020.

Vi vurderer at vi har et godt og solid fagmiljø med god kompetanse til å utføre kommunale barnevernoppaver, og jobber alltid for å bli enda bedre. Lister barnevern kjøper svært lite tiltak av private da vi har egne ressurser med god kompetanse i tjenesten, men har over tid opplevd det som svært utfordrende å rekruttere og beholde kvalifisert personell med relevant erfaring innen barnevernsarbeid til utlyste stillinger Vi har jevnt over ansatte i videreutdanning, og deltar aktivt i utviklingen av KUBA – Kompetanse-Utvikling-Barnevern-Agder, et samarbeidsprosjekt for alle barneverntjenester i Agder med oppstart i 2019 der et av fokusområdene opplæring av nyansatt.

BTI (BedreTverrfagligInnsats) er også et prioritert satsingsområde for Lister barnevern og vi ser at vi på grunn av vår geografiske beliggenhet dessverre ikke har det samme tilbudet fra sentrale samarbeidspartnere som for eksempel Kristiansandsregionen har. Illustrerende her er forskjellen på tilbudet og tilgjengeligheten fra spesialisthelsetjenesten Abup i Lister regionen sammenliknet med Kristiansand og Arendalsregionen. Det samme er gjeldende ifht familievernkontoret. Lister barnevern ser også store utfordringer ifht vår regions tilbud av tiltak ifht vold og overgrepssproblematikk.

I 2018 er det registrert 441 bekymringsmeldinger, dette er igjen en økning på ca 12 % fra 2017. I 2019 er det registrert 379 bekymringsmeldingene, dette er en nedgang fra 2018 på 14 %. I 2019 mottok vi omtrent like mange meldinger som i 2017 (nedgang på under 4 %). Vi ser at det er kommunene Flekkefjord og Lyngdal som har hatt størst meldingsnedgang fra

2018 til 2019, henholdsvis 23 % meldingsnedgang i Flekkefjord og 33 % meldingsnedgang i Lyngdal.

De 379 meldingene i 2019 fordeler seg på

- 103 (i 2018 registrert 100) meldinger i Farsund,
- 60 (i 2018 registrert 78) meldinger i *Flekkefjord*,
- 66 (i 2018 registrert 69) meldinger i Kvinesdal,
- 92 (i 2018 registrert 137) meldinger i *Lyngdal*,
- 12 (i 2018 registrert 18) meldinger i Audnedal
- 22 (i 2018 registrert 14) meldinger i Sirdal,
- og 23 (i 2018 registrert 25) meldinger i Hægebostad.

Basert på barnetall (0-17 år) pr 01.01.18 var gjennomsnittstallet 0,8 i Norge på omsorgsovertatte barn. Pr 31.12.2019 var gjennomsnittstallet i Lister kommunene samlet sett på 0,75. Tallet for Farsund kommune var 0,37 (8 omsorgsovertatte barn), Flekkefjord 0,82 (16 omsorgsovertatte barn), Kvinesdal 0,95 (13 omsorgsovertatte barn), Lyngdal 1,24 (28 omsorgsovertatte barn), Audnedal 0, Sirdal 0,71 (3 omsorgsovertatte barn) og Hægebostad 0,24 (1 omsorgsovertatt barn).

9. Internkontroll

Med hjemmel i kommunelovens § 23 nr 2, er kommunene pålagt å utøve internkontroll i drifts- og forvaltningstjenester. Krav om internkontroll er også nedfelt i flere fagspesifikke lover og forskrifter. Internkontroll er et omfattende systemarbeid som krever at rutiner og prosedyrer til enhver tid er oppdatert. Og at implementering og oppfølging ivaretas løpende. Internkontrollens kjerneområde er å etterspørre at lovpålagte krav og interne rutiner er fulgt, og samtidig dokumentere denne kontrollen.

Rådmannen har det overordnede ansvaret for internkontroll, og oppfølgingen er delegert kommunalsjefer og enhetsledere.

Verktøy

Farsund kommune har siden 2011 benyttet systemverktøyet Compilo. Compilo er et HMS- og kvalitetssystem med en todelt funksjon.

Systemet har modul for dokumenthåndtering, med en dokumentbase for sektorovergripende reglement, prosedyrer, rutiner og skjema innenfor personal, økonomi, dokumenthåndtering osv. I tillegg finnes flere fagspesifikke kvalitetsrutiner på sektor-/ enhets- eller avdelingsnivå, i form av prosedyrer, kvalitetshåndbok, reglementer med mer. Compilos dokumentmodul sikrer i stor grad versjonskontroll og revisjon av dokumenter ved at det identifiseres revisjonsansvarlige og tidspunkt for revisjon (med automatiske påminnelser)

Avviksmodulen brukes av alle enheter for rapportering av HMS avvik. Noen enheter også bruker systemet for innrapportering og oppfølging av andre avvikstyper. Når avvik blir meldt vil disse bli håndtert ut fra en vurdering av avvikets art, tiltak beskrives og avviksbehandlingen blir dokumentert. Alle ansatte har system tilgang, og får opplæring i bruk av systemet. Kommunen har også tatt i bruk årshjul og risikovurderings moduler i Compilo.

HMS - helse, miljø og sikkerhet

Samtlige sektorovergripende styrende HMS-dokumenter finnes i Compilo. Hele virksomheten har tatt i bruk systemet for å rapportere avvik og kan varsle om kritikkverdige forhold.

Arbeidsmiljøutvalget i Farsund kommune har ansvar for å sikre systematisk internkontroll innenfor HMS blir utført. De følger opp på planlagte årshjul aktiviteter, HMS avvik og internrevisjoner på utvalgte enheter.

Økonomiområdet

Kommunens økonomireglement

Økonomireglementet beskriver blant annet økonomi og budsjettprosessen gjennom året, og hvordan eventuelle endringer underveis skal følges opp.

Vedtatte økonomireglement gir budsjettenhetene myndighet til å disponere budsjetttrammene i hht det som fremgår av budsjettbehandlingen, vedtatte planer og ellers innenfor det formål enheten har i utøvelse tjenester.

Enheterne har plikt på seg til å utnytte ressursene på en mest mulig effektiv måte og skal se til at midler utnyttes optimalt til formålet.

Økonomireglementet skal revideres i 2020 i hht bestemmelser i ny kommunelov.

Månedlig regnskapskontroll (alle ledere)

Kommunen har innarbeidet rutiner for internkontroll av regnskap hver måned.

Hver leder kontrollerer eget budsjettområde. Rutinene skal sikre at budsjett-rammen for drift holdes, og at det er samsvar mellom forventede utgifter og inntekter. Skjemaet har også et felt for sykefravær.

Rutine for delegering av anvisning, bestilling og attestasjon

Det er utarbeidet presiserte retningslinjer og rutiner for delegering av anvisning, bestilling og attestasjon.

Månedlig lønnskontroll (alle ledere)

Kommunen har innarbeidet rutiner for internkontroll av utbetalt lønn. Rutinene skal sikre at det er utbetalt rett lønn til rette personer, og innebærer at ansvarlige ledere kontrollerer de månedlige lønnsutbetalingene.

Internkontroll med kommunens regnskap.

Internkontrollen ved økonomikontoret består av en rekke prosesser for å gi rimelig sikkerhet for:

- Pålitelig ekstern regnskapsrapportering
- Overholdelse av gjeldende lover og regler

Oppfølging av politiske vedtak

I henhold til kommunelovens § 23 nr. 2 er det rådmannens plikt å sikre at politiske vedtak iverksettes. Kommunen har en årlig internkontroll på samtlige politiske vedtak. Dette gjennomføres ved at samtlige politiske møter gjennomgås sak for sak, og ved at hver sak sendes til de respektive saksbehandlere med konkrete spørsmål om sakens status.

Anskaffelsesområdet

Hver leder har ansvar for å påse at reglene i lov om offentlige anskaffelser følges. Som kompetansetiltak og rådgivningsstøtte, er det en viktig faktor at Farsund kommune er med i innkjøpstjenesten OFA.

OFA besøker kommunen minst en gang i året for å orientere og veilede rundt innkjøpstjenesten. OFA tilbyr også hjelp utover bruken innkjøpsavtaler, ved at det tilbys faglig støtte til anbudsprosesser. Kommunen har en innkjøpskoordinator som samordner våre innkjøpsavtaler. For investeringsprosjekter benyttes eget reglement for investering og utbyggingsprosjekter i Farsund kommune (gjeldene fra 01.01.15)

Beredskap

I tråd med sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, utarbeider rådmannen blant annet overordnet risikoanalyse og overordnet kriseplan for beredskap. Kommuneoverlegen har ansvaret for plandokumenter innenfor helsemessig og sosial beredskap. Det er utpekt beredskapskoordinator. Hver sektor utfører risikovurdering på eget nivå og sikrer oppfølging av felles tiltak. Hver enhet er pålagt å utarbeide beredskapsplan for egen drift. Internkontroll av beredskapsområdet skjer gjennom styringsdialog mellom kommunalsjefer og enhetsledere.

Informasjonssikkerhet

Kommunen har gjennom vårt interkommunale IKT-samarbeid DDV (Det Digitale Vestre Agder) ansatt personvernombud. Personvernombudets oppgaver er å bidra til at personvern sikkerheten blir overholdt i organisasjonen, og være et bindeledd mellom kommunen og Datatilsynet. Kommunen har også en informasjonssikkerhetsansvarlig, som i tillegg til personvernombudet bidrar med råd og veiledning til alle ansatte. Det er startet flere nye tiltak for internkontroll, revisjon av rutiner og prosedyrer, revisjon av databehandleravtaler, opplæring av ansatte innen informasjonssikkerhet/GDPR, avviksmeldinger mv. I samarbeid med DDV gjennomføres sikkerhetstiltak som nasjonal sikkerhetsmåned, Ros-analyse av IKT-systemer og utarbeidelse av digitaliseringsstrategi.

Dokumenthåndtering

Kommunen har rutiner for journalføring, offentlighetsvurdering og restanseoppfølging i sak- og arkivsystemet. Det er utarbeidet rutine for arkivmedarbeideres ansvar, og rutine for saksbehandlers ansvar.

Diverse rutiner innenfor fagsektorene

Innenfor svært mange driftsområder er det utarbeidet en rekke fag- og sektorspesifikke internkontrollrutiner. Ettersom denne dokumentbasen har et betydelig omfang, begrenser en seg her til eksempler: tjenestekvalitet, smittevern, medisinbehandling, egenbetaling, politiattester, transport, brukerøkonomi, barnehagetilsyn, overgangen mellom barnehage og skole, overgangen mellom barneskole og ungdomsskole, elevens skolemiljø, kjemikaliebehandling, driftsovervåking av vannforsyning, driftsovervåking av avløpssystemer, rutiner og eget planverk for damanlegg og rutiner for kommunale bygninger.